Arbres Programació 2 Facultat d'Informàtica d'Informàtica, UPC

Professorat de PRO2

Tardor 2022

- Col·laboracions (en ordre alfabètic): Juan Luis Esteban, Ricard Gavaldà, Conrado Martínez, Fernando Orejas
- Aquestes transparències no substitueixen els apunts de l'assignatura, els complementen

Part I

Principis de disseny recursiu

Volem implementar recursivament una funció

```
// Pre: propietat satisfeta per x // Post: la funció retorna un valor F(x) tipus_sortida F(tipus_entrada x);
```

o un procediment

```
// Pre: propietat satisfeta per x=X // Post: res compleix una certa propietat en termes d'X void F(T1 x, T2\& res);
```

Principis de disseny recursiu

N.B. x i res poden ser més d'un paràmetre; en el cas dels procediments podem tenir paràmetres d'entrada/sortida:

```
// Pre: propietat satisfeta per x=X // Post: x=X' compleix una certa propietat en termes // del seu valor original X void F(T1\&x)
```

Principis de disseny recursiu

Cal identificar:

- Un o més casos base: Valors de paràmetres en què podem satisfer la Post amb càlculs directes
- Un o més casos recursius: Valors de paràmetres en què podem satisfer la Post si tinguessim el resultat per a alguns paràmetres x' "més petits" que x

Estratègia

- ① Triar una funció de "mida" |x| dels paràmetres x tal que
 - $|x| \le 0 \implies$ som en un cas base
 - les crides recursives es fan amb paràmetres x' amb |x'| < |x|
 - ha de ser sempre un enter: per tot x, $|x| \in \mathbb{Z}$

Fonament: tota sequència decreixent d'enters no negatius és finita

Transformar la definició rebuda del que volem calcular en una definició recursiva (si no ho és d'entrada)

A demostrar: Amb tot valor x dels paràmetres que satisfaci Pre,

- l'algorisme acaba nombre finit de crides recursives
- i acaba satisfent Post(x)

Acabament: nombre finit de crides recursives

Fonament:

Tota seqüència decreixent de nombres enters no negatius és finita

Acabament: nombre finit de crides recursives

Fonament:

Tota seqüència decreixent de nombres enters no negatius és finita

Formalització:

- Triem una funció de mida | · | dels paràmetres que sempre té valor enter
- Demostrem: Si $|x| \le 0$ l'algorisme tracta x amb un cas base \implies cap crida recursiva
- Demostrem: Cada crida recursiva fa decrèixer la mida dels paràmetres, i.e., si la funció $\mathbb F$ amb paràmetre x fa la crida recursiva $\mathbb F(x')$ llavors |x'|<|x|

- A demostrar: Si el paràmetre x satisfà la precondició llavors el resultat satisfà la postcondició (una funció d'x)
- Quan x és un cas base ($|x| \le 0$, no hi ha recursió): és un cas senzill i directe.

• Si x no és un cas base (|x| > 0), apliquem l'hipòtesi d'inducció: H.I. = "Si x' compleix la precondició ($\Pr(x')$) és cert) i |x'| < |x| llavors l'algorisme acaba en temps finit i es compleix la postcondició ($\Pr(x')$)"

- Si x no és un cas base (|x| > 0), apliquem l'hipòtesi d'inducció: H.I. = "Si x' compleix la precondició ($\Pr(x')$ és cert) i |x'| < |x| llavors l'algorisme acaba en temps finit i es compleix la postcondició ($\Pr(x')$)"
- Hem de demostrar que qualsevol crida recursiva $\mathbb{F}(x')$ quan x no és un cas base (|x| > 0) compleix: 1) $\mathbb{Pre}(x')$; 2) |x'| < |x|. Podem aplicar llavors l'H.I.

- Si x no és un cas base (|x| > 0), apliquem l'hipòtesi d'inducció: H.I. = "Si x' compleix la precondició ($\Pr(x')$ és cert) i |x'| < |x| llavors l'algorisme acaba en temps finit i es compleix la postcondició ($\Pr(x')$)"
- Hem de demostrar que qualsevol crida recursiva $\mathbb{F}(x')$ quan x no és un cas base (|x| > 0) compleix: 1) $\mathbb{Pre}(x')$; 2) |x'| < |x|. Podem aplicar llavors l'H.I.
- Aplicant l'H.I. deduïm que després d'una crida recursiva
 Post(x'); cal demostrar que l'estat al qual s'arriba just després o fent alguns càlculs addicionals satisfà Post(x)

```
// Pre: x > 0 \land y \ge 0

// Post: retorna x^y

int potencia(int x, int y);
```

Observem que

$$x^y = egin{cases} 1 & ext{si } y = 0 \ x \cdot (x^2)^\lambda & ext{si } y = 2\lambda + 1 > 0 ext{ és senar} \ (x^2)^\lambda & ext{si } y = 2\lambda > 0 ext{ és parell} \end{cases}$$

```
int potencia(int x, int y) {
   if (y == 0) return 1;
   else if (y%2 == 1) return x*potencia(x*x,y/2);
   /* HI1: el resultat és (x²)y/2 */
   else return potencia(x*x,y/2);
   /* HI2: el resultat és (x²)y/2 */
}
```

• Acabament: podem agafar |y|=y, però també $|y|=\lceil 1+\log_2(y)\rceil$, ja que $\lceil 1+\log_2(y/2)\rceil=\lceil\log_2(y)\rceil<\lceil 1+\log_2(y)\rceil$. Sempre enter (per això fem servir $\lceil \cdot \rceil$). Si $|y|\leq 0$ estem en un cas base $(\log_2 y \leq -1 \implies y \leq 1/2 \implies y \leq 0)$. Si |y|>0 Ilavors no estem en un cas base, $y\geq 1$ i |y/2|<|y|.

```
int potencia(int x, int y) {
   if (y == 0) return 1;
   else if (y%2 == 1) return x*potencia(x*x,y/2);
   else return potencia(x*x,y/2);
}
```

- Correcció: si y=0 llavors retornem $x^0=1$. Si y>0, es fa la crida recursiva potencia (x*x, y/2). Com x>0, tenim $x^2>0$. I com y>0, llavors $y/2\geq 0$. A més |y/2|<|y|. Es pot aplicar H.I.
- Correcció: si $y=2\lambda$ és parell, per H.I. potencia (x*x,y/2) retorna $(x^2)^{\lambda}=x^{2\lambda}=x^y$ i la funció retorna el resultat correcte. Si $y=2\lambda+1$ és senar, per H.I. potencia (x*x,y/2) retorna $(x^2)^{\lambda}=x^{2\lambda}=x^{y-1}$; llavors la funció retorna $x\cdot x^{y-1}=x^y$, el resultat correcte.

Exercici: Demostreu la correcció de la següent implementació alternativa:

```
int potencia(int x, int y) {
    if (y == 0) return 1;
    else {
        int p = potencia(x, y/2);
        if (y%2 == 0) return p * p;
        else return x * p * p;
    }
}
```

```
// Pre: n \ge m \ge 0

// Post: retorna \binom{n}{m}

int binomial(int n, int m);
```

Recordem:

$$egin{pmatrix} n \ m \end{pmatrix} = rac{n!}{m!\cdot(n-m)!}$$

és el nombre de subconjunts de $\{1, \ldots, n\}$ de mida m

Nombres binomials: Disseny

Hi ha diverses definicions recursives equivalents, que porten a solucions d'eficiència i elegància diferents Triant |(n, m)| = n:

$$egin{pmatrix} n \ m \end{pmatrix} = egin{cases} 1 & ext{si } n = m \ rac{n \cdot (n-1)!}{m! \cdot (n-m) \cdot (n-1-m)!} = rac{n}{n-m} \cdot inom{n-1}{m} & ext{si } n > m \end{cases}$$

Triant |(n, m)| = m:

$$egin{pmatrix} n \ m \end{pmatrix} = egin{cases} 1 & ext{si } m=0 \ rac{n!\cdot(n-m+1)}{m\cdot(m-1)!\cdot(n-m+1)\cdot(n-m)!} = rac{n-m+1}{m}inom{n}{m-1} & ext{si } m>0 \end{cases}$$

Triant |(n, m)| = m:

$$egin{pmatrix} n \\ m \end{pmatrix} = egin{cases} 1 & ext{si } m = 0 \\ rac{n! \cdot (n - m + 1)}{m \cdot (m - 1)! \cdot (n - m + 1) \cdot (n - m)!} = rac{n - m + 1}{m} inom{n}{m - 1} & ext{si } m > 0 \end{cases}$$

O bé descomposem així:

$$egin{pmatrix} n \ m \end{pmatrix} = egin{cases} 1 & ext{si } m = 0 \ rac{n \cdot (n-1)!}{m \cdot (m-1)! \cdot ((n-1)-(m-1))!} = rac{n}{m} inom{n-1}{m-1} & ext{si } m > 0 \end{cases}$$

Triant |(n, m)| = m:

$$egin{pmatrix} n \ m \end{pmatrix} = egin{cases} 1 & ext{si } m = 0 \ rac{n! \cdot (n-m+1)}{m \cdot (m-1)! \cdot (n-m+1) \cdot (n-m)!} = rac{n-m+1}{m} inom{n}{m-1} & ext{si } m > 0 \end{cases}$$

O bé descomposem així:

$$egin{pmatrix} n \ m \end{pmatrix} = egin{cases} 1 & ext{si } m = 0 \ rac{n \cdot (n-1)!}{m \cdot (m-1)! \cdot ((n-1) - (m-1))!} = rac{n}{m} inom{n-1}{m-1} & ext{si } m > 0 \end{cases}$$

(O bé fem servir el triangle de Tartaglia:

$$egin{pmatrix} n \ m \end{pmatrix} = egin{pmatrix} n-1 \ m \end{pmatrix} + egin{pmatrix} n-1 \ m-1 \end{pmatrix}$$

però la solució és més ineficient)

```
// Pre: n \ge m \ge 0

// Post: retorna \binom{n}{m}

int binomial (int n, int m) {

if (m == 0) return 1;

else return (binomial(n-1,m-1) * n) / m;

/* HI: el resultat és \binom{n-1}{m-1} */

}
```

Observeu que $n \times \binom{n-1}{m-1}$ és sempre divisible entre m. Si hem de prendre cura dels overflows hauríem de fer primer la divisió de $\binom{n-1}{m-1}$ entre m i després fer el producte, però assegurant-nos abans que $\binom{n-1}{m-1} \geq m$.

- Acabament: podem agafar com a funció de mida simplement
 m.
- És evident que a cada crida recursiva decreix i arriba al cas base.
- l'H.I. és que el resultat de la crida recursiva és $\binom{n-1}{m-1}$
- Com que els paràmetres n-1 i m-1 compleixen la precondició i són més petits que n i m, es pot aplicar l'H.I.
- I per tant podem calcular $\binom{n}{m}$ a partir de $\binom{n-1}{m-1}$

Part I

Arbres binaris (o simplement arbres)

Un arbre o bé és l'arbre buit o bé és un node anomenat arrel amb zero, u o dos arbres successors anomenats fills o subarbres

Arbres binaris (o simplement arbres)

Un arbre o bé és l'arbre buit o bé és un node anomenat arrel amb zero, u o dos arbres successors anomenats fills o subarbres

Es presta a tractaments algorísmics recursius

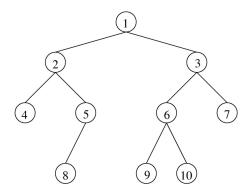
Arbres binaris (o simplement arbres)

Un arbre o bé és l'arbre buit o bé és un node anomenat arrel amb zero, u o dos arbres successors anomenats fills o subarbres

Es presta a tractaments algorísmics recursius

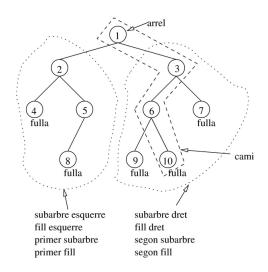
Els dos fills d'un node són anomenats esquerre i dret

Exemple d'arbre binari

No hem dibuixat els subarbres buits. La inclinació de cada aresta indica si el fill és dret o esquerre

Exemple d'arbre binari

Especificació dels arbres binaris

```
template <typename T> class BinTree {
public:
 BinTree():
/* Pre: cert */
 /* Post: crea un arbre buit */
 BinTree(const T& x);
 /* Pre: cert */
 /* Post: crea un arbre binari amb un sol node, l'arrel,
          que conté x, i els seus fills esquerre i dret
          són buits */
 BinTree (const T& x, const BinTree& left, const BinTree& right);
 /* Pre: cert. */
 /* Post: crea un arbre binari amb x a l'arrel,
          i left i right com com a fills esquerre
          i dret, respectivament */
```

Especificació dels arbres binaris

```
// Consultores:
bool empty() const;
/* Pre: cert */
/* Post: retorna cert si i només si
        l'arbre és buit */
BinTree left() const;
/* Pre: L'arbre implícit no és buit */
/* Post: retorna el fill esquerre de l'arbre implícit */
BinTree right() const;
/* Pre: L'arbre implicit no és buit */
/* Post: retorna el fill dret de l'arbre implícit */
const T& value() const;
/* Pre: L'arbre implícit no és buit */
/* Post: retorna el valor de l'arrel de l'arbre */
```

Especificació dels arbres binaris

- Cap modificadora! L'única manera de modificar un arbre és construir l'arbre modificat i assignar-lo a l'original.
- Totes les operacions que hem vist requereixen temps constant
- Important per al temps constant: tot és const, no es fan còpies dels fills

Part I

Mida d'un arbre

```
/* Pre: cert */
/* Post: El resultat és el nombre de nodes d' a */
template <typename T>
int size(const BinTree<T>& a);
```

Mida d'un arbre

```
/* Pre: cert */
/* Post: El resultat és el nombre de nodes d'a */
template <typename T>
int size(const BinTree<T>& a) {
   if (a.empty()) return 0;
   else
     return 1 + size(a.left()) + size(a.right());
     /* HI1: el resultat és la mida d'a.left()*/
     /* HI2: el resultat és la mida d'a.right()*/
}
```

Mida d'un arbre

- La funció de mida és |a|.
- No confondre l'implementació de la funció de la mida d'un arbre amb la funció matemàtica mida.
- Qualsevol subarbre és més petit que l'arbre.
- L'H.I. s'aplica dos cops, una per cada crida.
- S'ha de comprovar que les dues crides compleixin la precondició.
- Tant a.left() com a.right() són més petits que a.
- Per tant a partir de la mida d'a.left() i d'a.right() podem calcular la mida d'a.

Alçària d'un arbre

Def.: L'alçària d'un arbre és la longitud del camí (nombre de nodes) més llarg de l'arrel a una fulla

Especificació:

```
/* Pre: cert */
/* Post: El resultat és l'alçària de l'arbre a*/
template <typename T>
int alcaria(const BinTree<T>& a);
```

Alçària d'un arbre

```
/* Pre: cert */
/* Post: El resultat és l'alçària de l'arbre a */
template <typename T>
int alcaria(const BinTree<T>& a) {
  if (a.empty())
    return 0;
  else
    return 1 + max(alcaria(a.left(),alcaria(a.right());
    /* HI1: el resultat és l'alçària d'a.left()*/
    /* HI2: el resultat és l'alçària d'a.right()*/
}
```

Alçària d'un arbre

- La funció de mida és |a|.
- Tant a.left() com a.right() són més petits que a i compleixen la precondició.
- L'H.I. aplicada a les dues crides recursives ens dona l'alçaria d'a.left() i d'a.right().
- Triant el valor més alt dels dos i sumant u (per l'arrel) obtenim l'alçària d'a a partir de l'H.I.

Cerca d'un valor en un arbre

```
/* Pre: cert */
/* Post: El resultat indica si x és a l'arbre a o no */
template <typename T>
bool cerca(const BinTree<T>& a, const T& x);
```

Cerca d'un valor en un arbre

```
/* Pre: cert */
/* Post: El resultat indica si x és a l'arbre a o no */
template <typename T>
bool cerca(const BinTree<T>& a, const T& x) {
    bool b:
    if (a.empty()) b = false;
    else if (a.value() == x) b = true;
    else{
     b = cerca(a.left(),x);
     /* HI1: el resultat ens diu si x és a a.left() o no*/
      if (not b) b = cerca(a.right(),x);
      /* HI2: el resultat ens diu si x és a a.right() o no*/
    return b:
```

És imprescindible que l'operador d'igualtat estigui definit per elements del tipus $T \times = Y$ ha d'estar definit!

Cerca

- La funció de mida és |a|.
- Hi ha dos casos base, es poden calcular sense crida recursiva.
- Tant a.left() com a.right() són més petits que a i compleixen la precondició.
- L'H.I. aplicada a la primera crida recursiva ens diu si x és a a.left(). Si ja hi és no cal buscar més.
- Si no hi és, la segona crida recursiva ens diu si x és a a.right().
- x no hi era ni a l'arrel ni al subarbre esquerra, per tant x és a a si i només si hi és a a right ().

```
/* Pre: cert */
/* Post: el resultat té la mateixa forma que a, el valor de
         cada node del resultat és la suma del valor del node
         corresponent d'a més k */
BinTree<int> suma(const BinTree<int>& a, int k)
  if (a.emptv())
    return BinTree<int>():
 else
    return BinTree<int>(a.value()+k, suma(a.left(), k),
                                     suma(a.right(),k));
    /*HI1: el resultat té la mateixa forma que a.left(), el valor
           de cada node del resultat és la suma del valor del node
           corresponent d'a.left() més k \star /
    /*HI2: el resultat té la mateixa forma que a.right(), el valor
           de cada node del resultat és la suma del valor del node
           corresponent d'a.right() més k * /
```

- Acabament: si |a| = 0 l'arbre és buit i estem en un cas base; amb |a| > 0 tenim un cas recursiu, i les crides a suma són amb a.left() i a.right() i |a.left()| < |a|, |a.right()| < |a|.
- Correcció: si |a| = 0 la solució retorna un arbre buit. Si |a| > 0 la precondició de les dos crides recursives es compleix i els paràmetres són de mida inferior: L'H.I. es pot aplicar.
- Correcció: A partir dels resultats de les crides recursives (per H.I.) i de l'arrel d'a a la qual s'ha sumat k podem construir el resultat desitjat per a.

Fem-ho sobre el mateix arbre, com una acció:

```
/* Pre: a = A */
/* Post: deixa en a el resultat de sumar k a l'arbre A */
void suma(BinTree<int>& a, int k) {
  if (not a.emptv()) { // si és buit no cal fer res
    BinTree<int> l = a.left();
    BinTree<int> r = a.right();
    suma(1, k);
    /* HI1: l és com a.left() amb k sumat a tots els nodes */
    suma(r, k);
    /* HI2: 1 és com a.right() amb k sumat a tots els nodes */
    a = BinTree<int>(a.value() + k, l, r);
```

El raonament és similar al de l'anterior exemple.

Intersecció de dos arbres

```
/* Pre: cert */
/* Post: el resultat és l'arbre intersecció d'a i b */
BinTree<int> intersec(const BinTree<int>& a, const BinTree<int>& b)
  if (a.emptv()) return BinTree<int>();
  else if (b.empty()) return BinTree<int>();
  else if (a.value() != b.value()) return BinTree<int>();
  else return BinTree<int>(a.value(), intersec(a.left(), b.left()),
                                 intersec(a.right(), b.right()));
  /* HII: el resultat és la intersecció d'a.left() and b.left()*/
  /* HI2: el resultat és la intersecció d'a.right() and b.right()*/
```

Intersecció de dos arbres

- Triem com a funció de mida min(|a|, |b|)
- Acabament: si min(|a|,|b|) = 0 un arbre al menys és buit i estem en un cas base; si min(|a|,|b|) > 0 tenim un cas base i un recursiu. Una crida a intersec és amb a.left() i b.left(); min(|a.left()|,|b.left()|) < min(|a|,|b|). L'altra crida a intersec és amb a.right() i b.right(); min(|a.right()|,|b.right()|) < min(|a|,|b|)
- Correcció: si min(|a|, |b|) = 0 la solució retorna un arbre buit. si min(|a|, |b|) > 0 pel cas base la solució retorna un arbre buit.
 La precondició de les dues crides recursives es compleix i els paràmetres són de mida inferior: L'H.I. es pot aplicar.
- Correcció: Per H.I. a partir de la intersecció del dos arbres esquerres i la intersecció dels dos arbres drets podem construir l'intersecció de tots dos arbres amb l'arrel de a (o b).

Part I

Mètodes més habituals per visitar els nodes d'un arbre (per fer recorreguts o cerques):

Recorreguts en profunditat

Mètodes més habituals per visitar els nodes d'un arbre (per fer recorreguts o cerques):

- Recorreguts en profunditat
 - En preordre

Mètodes més habituals per visitar els nodes d'un arbre (per fer recorreguts o cerques):

- Recorreguts en profunditat
 - En preordre
 - En inordre

Mètodes més habituals per visitar els nodes d'un arbre (per fer recorreguts o cerques):

- Recorreguts en profunditat
 - En preordre
 - En inordre
 - En postordre

Mètodes més habituals per visitar els nodes d'un arbre (per fer recorreguts o cerques):

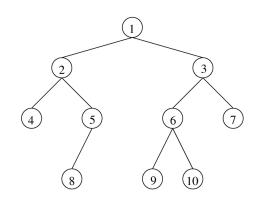
- Recorreguts en profunditat
 - En preordre
 - En inordre
 - En postordre
- Recorregut en amplada o per nivells

Recorreguts en profunditat: preordre

- visitar l'arrel
- recórrer fill esquerre (en preordre)
- recórrer fill dret (en preordre)

Exemple:

1, 2, 4, 5, 8, 3, 6, 9, 10 i 7

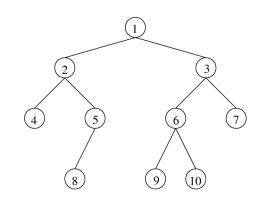

Recorreguts en profunditat: inordre

- recórrer fill esquerre (en inordre)
- visitar l'arrel
- recórrer fill dret (en inordre)

Exemple:

4, 2, 8, 5, 1, 9, 6, 10, 3, i 7

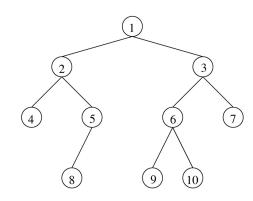

Recorreguts en profunditat: postordre

- recórrer fill esquerre (en postordre)
- recórrer fill dret (en postordre)
- visitar l'arrel

Exemple:

4, 8, 5, 2, 9, 10, 6, 7, 3, i 1

Recorregut en preordre

Recorregut en preordre

Quina és la funció de mida? Quina l'H.I.? Com s'aplica? Penseu-hi!

Recorregut en preordre

Quina és la funció de mida? Quina l'H.I.? Com s'aplica? Penseu-hi! Exercici: Com canviem les instruccions del mig per obtenir els recorreguts en inordre i en postordre?

Recorregut en inordre

Manera alternativa: afegir a una llista donada Obtenim el recorregut fent una crida inicial amb la llista buida

```
/* Pre: 1 = T. */
/* Post: l conté L seguida dels nodes d'a en inordre */
template <typename T>
void inorder(const BinTree<T>& a, list<T>& l) {
    if (not a.empty()) {
        inorder(a.left(),1);
        l.insert(l.end(),a.value());
        inorder(a.right(),1);
// Ús:
BinTree<int> a:
list<int> rec;
inorder (a, rec);
```

Recorregut en amplada o per nivells

Visita d'els nodes d'un arbre donat de manera que:

- ullet tots els nodes del nivell i s'han visitat abans que els del nivell i+1
- dins de cada nivell, els nodes es visiten d'esquerra a dreta

Recorregut en amplada o per nivells Es fa amb una cua

Repetir:

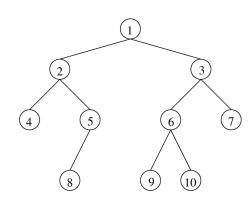
- agafar primer arbre de la cua;
- visitar la seva arrel;
- ficar els seus dos fills a la cua;

Recorregut en amplada o per nivells

Repetir:

- agafar primer arbre de la cua;
- visitar la seva arrel;
- ficar els seus dos fills a la cua;

Al llarg de tot l'algorisme, a cada iteració la cua conté alguns nodes del nivell k seguits de nodes del nivel k+1 que són fills dels nodes de nivell k que ja han sigut visitats i no són a la cua. En cap moment la cua conté nodes de més de dos nivells consecutius i mai un node de nivell k + 1 precedeix un altre de

Recorregut en amplada

```
/* Pre: cert. */
/* Post: El resultat conté el recorregut d'a en amplada */
template <typename T>
list<T> nivells(const BinTree<T>& a) {
    list<T> 1; // inicialment, buida
    if (not a.emptv()) {
        queue < BinTree < T > c;
        c.push(a);
        while (not c.emptv()) {
           BinTree<T> aux = c.front();
           c.pop();
           l.insert(l.end(),aux.value());
           if (not aux.left().empty()) c.push(aux.left());
           if (not aux.right().empty()) c.push(aux.right());
    return 1;
```